

[Ludvig Christensen.]

gældende Kommuner at opføre det tilstrækkelige Antal Lejligheder for den mest velhavende Del af Befolkningen. Altsaa, det er ganske smukt af det konservative Folkeparti, at det vil opretholde det Stavnsbaand, der faktisk i Aarevis har hvilet paa Arbejderbefolkningen og Mellemstanden her i vort Land. Det berører ikke i saa høj Grad dem, som man netop gerne vil beskytte fra det konservative Folkepartis Side, nemlig dem, der skal bo i de store Lejligheder, dem rammer denne Bestemmelse ikke. Vi kan ikke se, det er en rimelig Maade at begynde paa at ophæve alle andre Restriktioner, at give Ejerne deres fulde Ret tilbage og saa, kun med Ændring af visse smaa Enkeltheder, at opretholde det Forbud mod Indflytning i København, som har virket ganske urimeligt i den Tid, der er gaaet. Jeg har paa et meget tidligt Tidspunkt i Københavns Borgerrepræsentation netop hævdet, at den rigtige Orden at ophæve Boliglovgivningens Bestemmelser i er, at man begynder med at ophæve Tilflytterbestemmelserne og de andre Restriktioner med Hensyn til Forbud mod Nedrivning og Ombygning o. s. v., som har virket højest generende i alt for mange Tilfælde. Derved faar vi Adgang til at se, hvad Tilflytterbestemmelserne har betydet med Hensyn til at afholde Folk fra Tilflytning til København. Men at ophæve den almindelige Huslejelovgivning og om to Aar ophæve Tilflytterbestemmelsen, saa man pludselig kom til at staa overfor en Katastrofe her i Byen med Tilflyttere i et saadant Tal, at Husejerne paa ny var i Stand til at drive Huslejerne fuldkommen urimeligt i Vejret, det er en Ordning, som er ganske umulig at gennemføre.

Saa var man ogsaa villig til at yde Handelsstanden en meget lille Haandsrækning, en Haandsrækning, som Handelsstanden ikke har været helt tilfreds med.

Og hvad er det saa i øvrigt, man har hævdet overfor os? Man har paastaet, at Folk, som man sagde, frøs fast i Lejlighederne, at det ikke var muligt for dem at komme til at flytte. Dette er ligesom saa mange andre Paastaaede urigtigt. Fra Belysningsvæsenets Kontor, der kender til, hvad der foregaar af Flytninger derigennem, at der skal meldes Flytning af Hensyn til Maalerne, har vi faaet oplyst, at der alene ved sidste Flyttedag, altsaa Oktober Flyttedag, fra de gamle Ejendomme foregik 4 000 Flytninger. Det er dog ikke saa helt lidt.

Endvidere hævder man, at Loven skulde have standset Byggeriet. Ja, det er

urigtigt ligesom alt det andet. Der er foregaaet saa meget Byggeri i København, at vi i Løbet af de sidste 12—13 Aar har bygget 51 000 Lejligheder, og jeg ved ikke, hvordan man vil bære sig ad med paa dette Grundlag at præstere et Bevis for, at Huslejelovgivningen har standset Byggeriet. Vi har bygget alt det, vi overhovedet var i Stand til at bygge med den forhaandenværende Arbejdskraft og Kapital, saa at man ikke paa noget Punkt kan sige, at her ikke er sket, hvad der skulde ske.

Men saa er der naturligvis en anden Side af Sagen, og det er den: er Grundejerne i den Tid, der er gaaet, blevet behandlet saadan, at de har Grund til at beklage sig? Grundejerne er jo ogsaa Mennesker og skal have den Ret, der tilkommer dem. Derfor maa man se paa, om de har faaet, hvad de har billigt Krav paa, eller om de har Krav paa at faa mere. Hvad er det saa, Grundejerne har faaet? Jeg vil gerne som Udgangspunkt nævne, at Københavns Kommunes Udlejpris for Lejligheder, der bygges i Dag, d. v. s. Københavns Kommunes Kostpris for en ny Lejlighed, ligger paa 170, medens den Lejeindtægt, som Grundejerne i Øjeblikket faar her i København i de gamle Ejendomme, der er beskyttede, ligger paa 155 i Forhold til 1914. Men hvad har nu Grundejerne faaet derudover? Er det det hele, de har faaet? Nej, de har faaet en lille Smule til. For det første maatte Grundejerne i tidligere Tider selv vedligeholde Lejlighederne. Det er der ingen af dem, der gør mere; det er lagt over paa Lejerne, det maa Lejerne betale ud over de 155. Dernæst var Lejerne tidligere fastsat saadan, at de dækkede en vis Lejeledighed. Og naar Grundejerne derfor i Dag ikke kender og i en lang Aarrække overhovedet ikke har kendt til Lejeledighed, har det givet dem en ganske overordentlig stor Gevinst i Forhold til Førkrigslejen, en Gevinst, som jeg ikke er i Stand til at opgøre i Penge, men som afgjort betyder adskilligt. Dernæst har Grundejerne opnaaet det, at de har faaet drevet snart sagt alle Familier med mange Børn over i Københavns Kommunes Ejendomme. Antallet af Familier med Børn i de Ejendomme, som ejes af private, og navnlig i de ældre Ejendomme, har været stadigt faldende, og det betyder, at der efterhaanden er et meget mindre Slid paa Ejendommene, end der har været tidligere. I de private Lejligheder er Antallet af Beboere gaaet ned til omkring 3 i Gennemsnit, medens det er over 4 i de kommunale Ejendomme. Dette viser, hvordan man har været i Stand til at faa flyttet Familier med Børn over paa